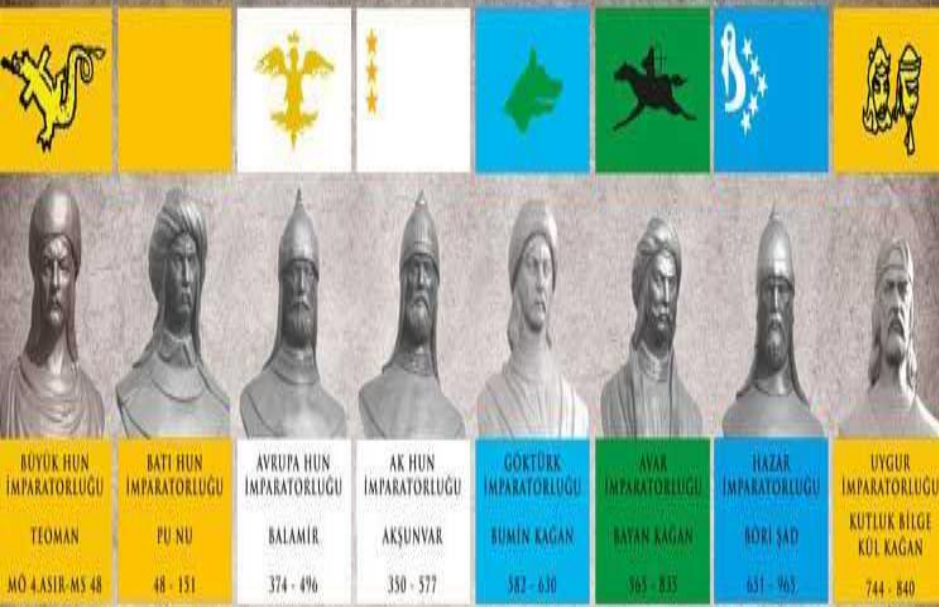

Tarihteki 16 Türk Devleti

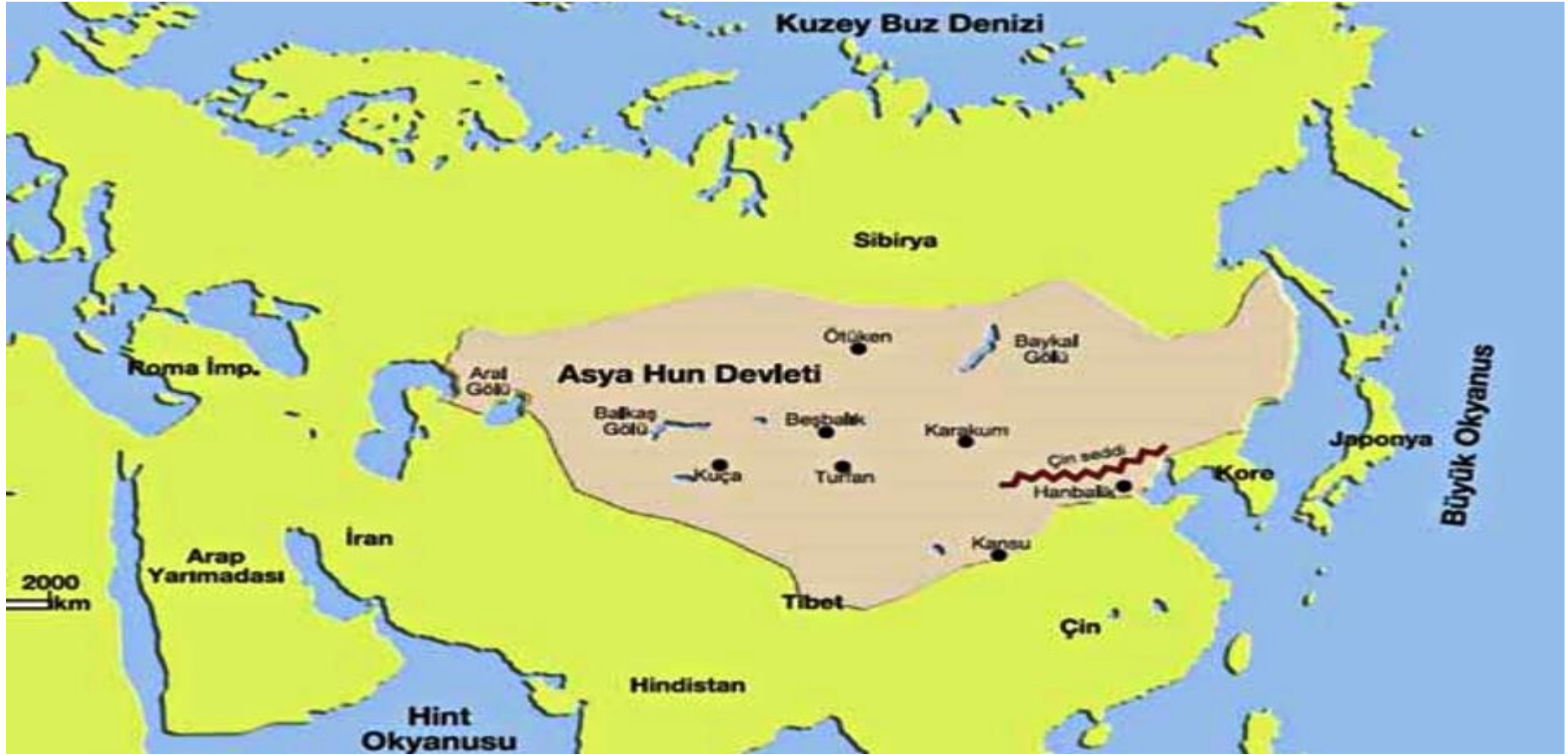

- Büyük Hun İmparatorluğu (MÖ 220-MS 216)
- Batı Hun İmparatorluğu (MÖ 48-MS 216)
- Avrupa Hun İmparatorluğu (375-469)
- Ak Hun İmparatorluğu (420-552)
- Göktürk Kağanlığı (552-745)
- Avar Kağanlığı (565-835)
- Hazar Kağanlığı (651-983)
- Uyghur Kağanlığı (745-1368)
- Karahanlı Devleti (840-1212)
- Gazne Devleti (962-1183)
- Büyük Selçuklu Devleti (1040-1157)
- Harezmsahlar Devleti (1097-1231)
- Altın Orda Devleti (1236-1502)
- Timur İmparatorluğu (1368-1501)
- Babür İmparatorluğu (1526-1858)
- Osmanlı İmparatorluğu (1299-1922)

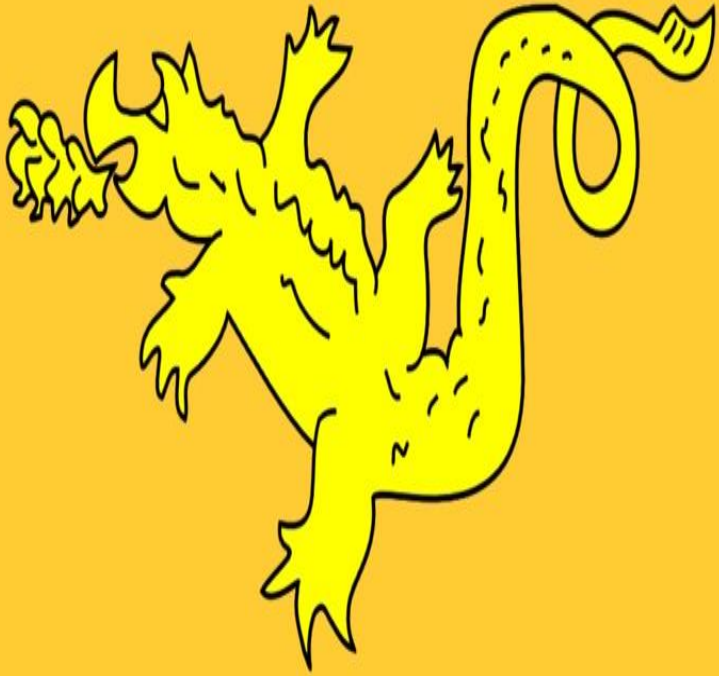
Orta Asya Türk Devletleri

Asya Hun Devleti (Büyük Hun Devleti) – M.Ö. 220 / M.Ö 45

- Tarihte bilinen ilk Türk Devleti
- Türk boylarını bir araya getirerek siyasi birliği sağlamıştır.
- Devleti kuran Teoman'dır.
- En büyük İmparator Mete Han'dır. (Chan-Yü)
- Çinliler Hun saldırılarını önlemek için Çin seddini inşa etmek durumunda kalmıştır. (M.Ö. 214)

Asya Hun Devleti (Büyük Hun Devleti) – M.Ö. 220 / M.Ö 45

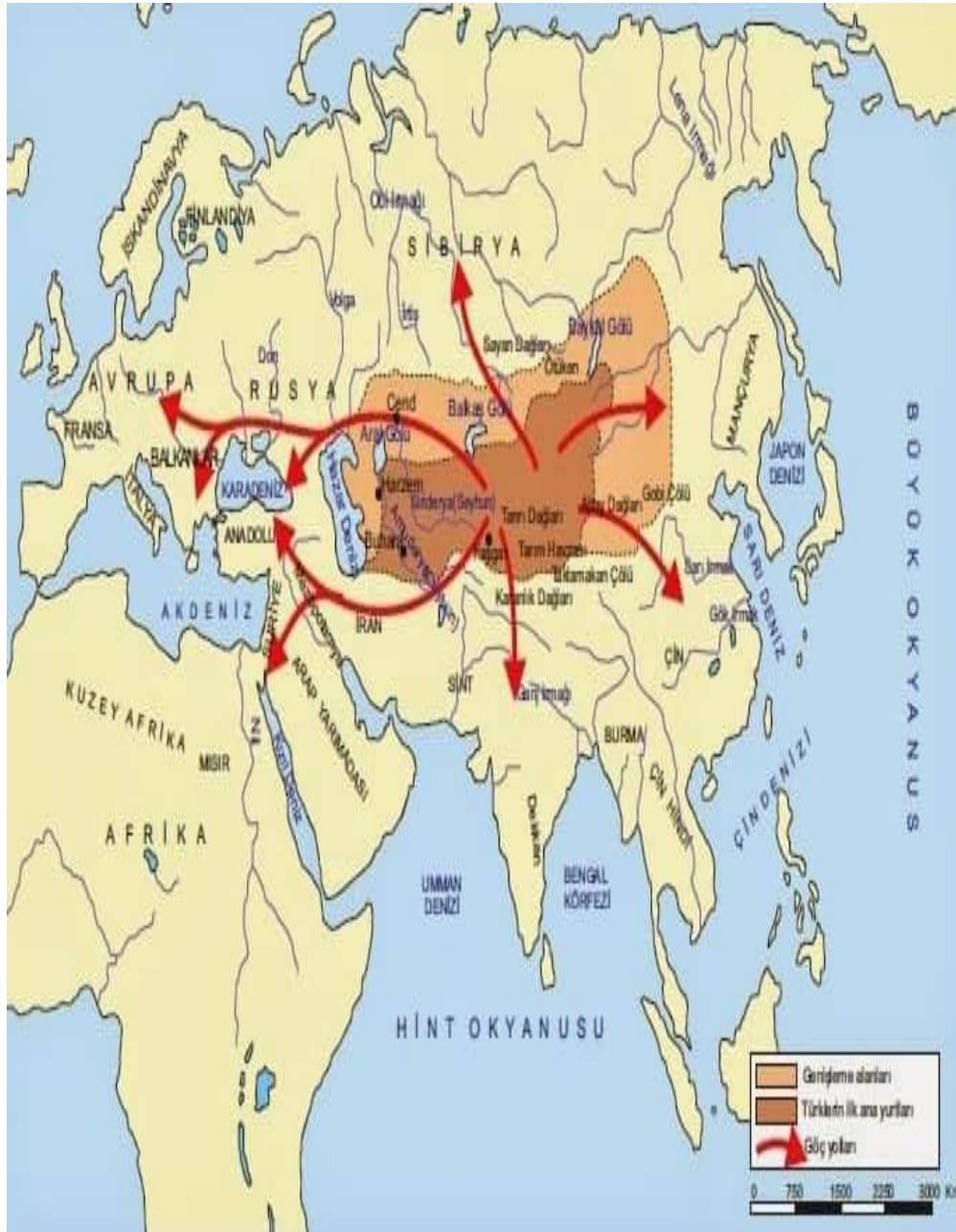

- Mete Han, M.Ö 200 yılında Çinlileri yenilgiye uğratmış ve vergiye bağlamıştır.
- Asya Hun Devleti, fikir ayrılıkları sebebi (ho-han Ye ve Çiçi) ile Batı ve Doğu olmak üzere ikiye ayrılmıştır. (M.Ö. 46)
- Hunlarda at yetiştirmeye ve hayvancılığa dayalı bir ekonomi mevcuttu.
- Askeri anlamda başarılı bir devletti (Mete Han Dönemi)
- Sosyal ve Ekonomik alanda güçlü merkeziyetçi devlet yapısı oluşturuldu.

- Türk Kara Kuvvetlerinin Kuruluşu: M.Ö. 209
- Mete Han, onlu sistemi geliştirdi.
- Onbaşı, yüzbaşı, binbaşı...

Avrupa Hun Devleti

Büyük Hun İmparatorluğu'nun M.S. 216'da çöküşünden sonra, Türk boylarının bir bölümü farklı coğrafyalara yol alarak Hun ve başka adlarla birçok devlet kurmuşlardır.

3. - 4. yüzyıllarda Kafkasya'nın askeri ve siyasi tarihinde Hunlar belirleyici rol oynamışlardır.

395'te Tuna Hunları Kafkasya ve Ön Asya'ya yürümüşlerdir. 396-397 yıllarında Hunlar **Suriye ve Kapadokya'ya** inmişler, büyük ganimetler elde etmişlerdir

Avrupa Hun Devleti

Avrupa Hunlarının kurucusu Kama Tarkan, Kavimler göçüne neden olan Balamir'dir.

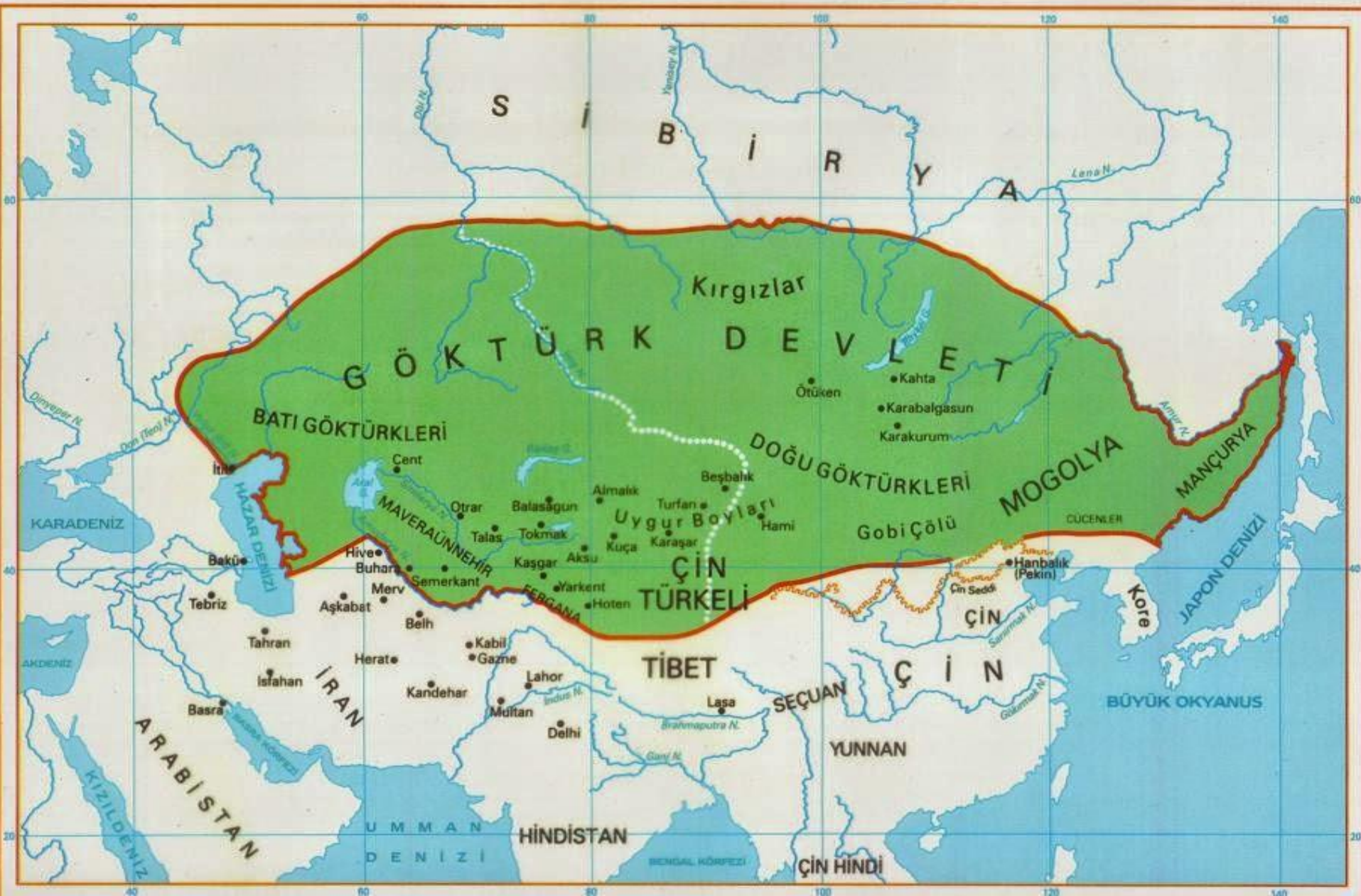
Atilla döneminde, devlet en geniş sınırlarına ulaşmıştır.

494'te Doğu Roma ile anlaşma imzalamış; vergiye bağlamıştır (Margos Barışı, daha sonra Anatolios Barışı)

Göktürk Devleti, 552-744

BA GÖKTÜRK DEVLETİ (552-630)

Göktürk Devleti, 552-744

Kendilerini Köktürk/Göktürk olarak adlandıran Hunların ilk yurdu Yenisey Nehri'nin doğduğu kaynaklardır.

552- Bumin Han (İl-Teber)

Bumin Han, ülkenin batı kısmının yönetimini kardeşi **İstemi Yabgu**'ya vermiştir.

İstemi Yabgu döneminde Çin'den Akdeniz'e ulaşan İpek Yolu Göktürklerin hakimiyet alanı içine girmiştir.

Göktürk Devleti, 552-744

630 ile 681 yılları arasındaki 51 yıl Göktürklerin bağımsızlıklarını kaybederek sıkıntı ve karışıklık içinde yaşadıkları dönem, fetret dönemidir.

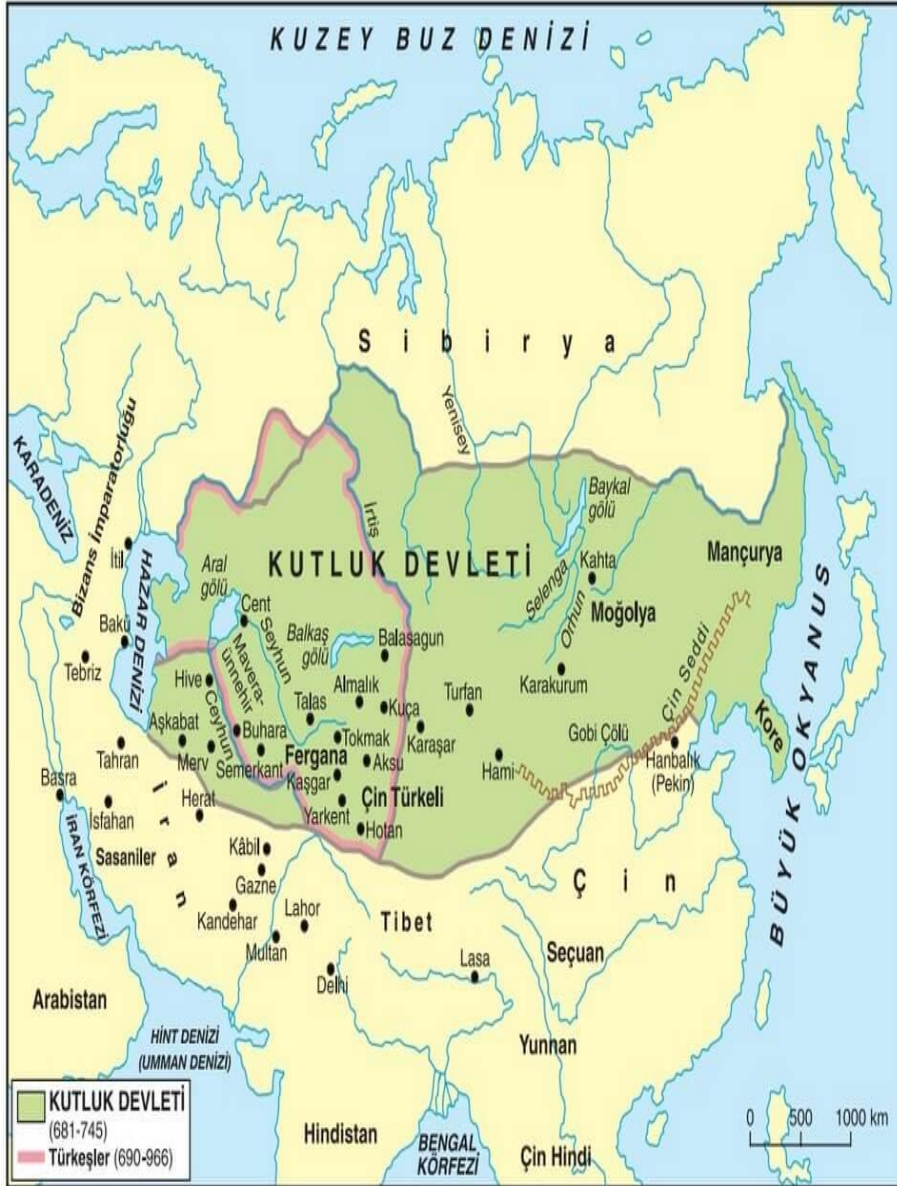
II. Göktürk devleti (682), **Kutlug Kağan** (İl-Teriş) tarafından kurulmuş, **Tonyukuk**'u kendisine yardımcı atamıştır.

Ötüken'i merkez yapmıştır.

Kardeşi *Kapgan Kağan*, kendisinden sonra yönetime devam etmiştir. (Oğulları **Bilge Kağan** ve **Kültigin**)

Kapgan Kağan, bütün Türk boylarını birleştirmiş; ülkesini güçlendiren ve fatih anlamında «böğü» sıfatıyla anılmıştır.

Bu dönemde Göktürkler, Dünya Devleti haline gelmiştir.

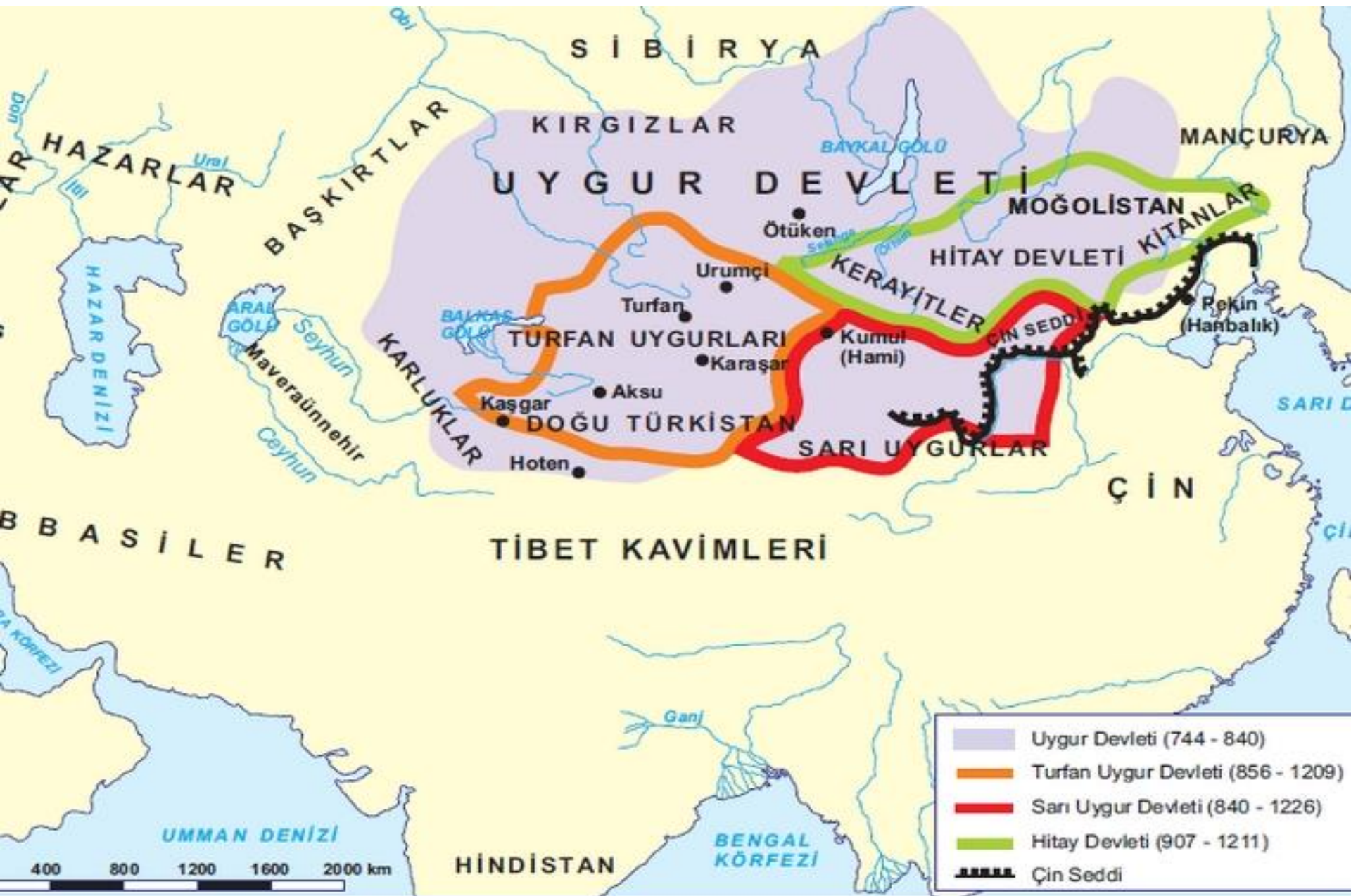

Kutluk (II. Köktürk) Devleti haritası

Bilge Kağan, Çinlilere gücünü kabul ettirmiştir.
Kardeşi Kül Tigin'in ve Tonyukuk'un anısına anıt diktirmiş ve onların hizmetleri ile düşüncelerini anlatmıştır.
Bilge Kağan 734 yılında zehirlenerek öldürülmüştür.
Oğlu da Bilge Kağan adına anıt diktirmiştir.
744'te devlet yıkılmıştır.

Uygur Devleti, 745-840,

Uygur Devleti, 745-840-

- Göktürklerin Uygur Yabgusu Kutlug Bilge Kül Kağan
- Bayan Çor Kağan döneminde Çin ile iyi ilişkiler kurulmuştur.
- Bayan Çor Kağan'ın oğlu "Bögü"nün ünvanı "Tanrı'da Kut Bulmuş İl Tutmuş Alp Külüg Bilge"dir.
- Uygurların Çinlilerden etkilenmemesi için Maniheizmi kabul etmiştir.
- I. Uygur Devletinin başkenti Balasagun olup, Çin ile genelde iyi ilişkiler yürütülmüştür.

Uygur Devleti, 745-840 -

- Askeri açıdan zayıflayan Uygur Devleti, 840 yılında yıkılmış
- Dağılarak Turfan Uygurları ve Sarı Uygurlar olarak varlıklarını devam ettirmiştir.
- Uygurlar sonraları Müslüman Karahanlıların ve Çinlilerin baskılarına maruz kalarak yaşamlarını devam ettirmiş,
- Karahanlılarla etkileşime girerek müslümanlaşmaya başlamıştır.
- Günümüzde Çin'in Sincan Uygur Özerk Bölgesinde varlıklarını sürdürmek için mücadele etmektedirler.....